

BIZNES-REJA «LOLA»
LOLA YETISHTIRISH VA SOTISH
BO‘YICHA LOYIHA
(Navi – «Prince»)

O'zbekiston Respublikasida lola biznesi bozorini tahlil qilish

Lola yetishtirish va sotish bozorini tahlil qilish bir necha muhim omillarni hisobga olishni talab qiladi: **tulpanlarga bo'lgan talab, iste'molchilarning afzalliklari, asosiy savdo kanallari, hududlar bo'yicha ishlab chiqarish hajmi va mahalliy ishlab chiqaruvchilarning faoliyati.**

Lola gullariga bo'lgan talab va iste'molchilarning afzalliklari

O'zbekistonda lola gullari **bayram mavsumida ayniqsa mashhur** bo'lib, **8-mart – Xalqaro xotin-qizlar kuni** singari bayramlarda eng ko'p sotiladigan gullardan biridir. **Uzum Market** tomonidan o'tkazilgan so'rov natijalariga ko'ra, gullar mamlakatdagi ayollar uchun eng orzu qilingan sovg'alar orasida **iPhone va taqinchoqlardan keyin** uchinchi o'rinda turadi.

Bu esa **bayram mavsumlarida lola gullariga barqaror talab mavjudligini** ko'rsatadi.

Asosiy savdo kanallari

O'zbekistonda lola gullarini sotishning asosiy kanallari quyidagilardan iborat:

- **Ulgurji xaridorlar** – katta hajmda gul sotib olib, keyinchalik chakana savdoga chiqaradilar.
- **Gul do'konlari** – keng assortimentdagi gullarni, jumladan, lola gullarini chakana xaridorlarga taklif qiladilar.
- **Tadbirlarni bezash bilan shug'ullanuvchi tashkilotlar** – turli marosimlar, to'ylar, korporativ tadbirlar uchun lola gullaridan foydalanadilar.

Bu kanallar **ishlab chiqaruvchilardan to iste'molchilargacha samarali tarqatish tizimini** ta'minlaydi.

O'zbekistonga gul importi

2024-yil bo'yicha O'zbekistonga lola gullarining importi bo'yicha aniq ma'lumot mavjud emas. Biroq, **Sibir bojxona boshqarmasi** ma'lumotlariga ko'ra, O'zbekiston 2024-yilda Rossiyaning **Sibir federal okrugiga liliya, xrizantema va lola gullari yetkazib beruvchi asosiy mamlakatlardan biri** bo'lgan.

Gul yetkazib beruvchi asosiy davlatlar

2024-yilda **Markaziy Osiyo mamlakatlariga** gul eksport qiluvchi asosiy davlatlar quyidagilardan iborat:

- **Ekvador** – 6,4 ming tonna
  - **Niderlandiya** – 2,3 ming tonna
  - **Xitoy** – 1,1 ming tonna
  - **Kolumbiya** – 978 tonna
  - **Keniya** – 975 tonna
-

O'zbekistonda lola navlarini tanlash

O'zbekistonda lola yetishtirish uchun mos navlarni tanlashda **ularning mahalliy iqlim sharoitlariga moslashuvchanligi va bozor talabini** hisobga olish juda muhim. Quyida **yetishtirishga tavsiya etilgan lola navlari** keltirilgan:

O'zbekiston iqlimiga moslashtirilgan lola navlari

O'zbekiston ko'plab yovvoyi lola turlarining vatani bo'lib, ular **baland dekorativ xususiyatga va mahalliy iqlimga yuqori moslashuvchanlikka** ega. Ushbu tabiiy moslashuvchanlik ularni **sanoat miqyosida yetishtirish** uchun ham juda istiqbolli qiladi.

Quyida O'zbekiston sharoitida **barqaror o'sish va yuqori hosildorlik** ko'rsatadigan lola turlari keltirilgan:

◆ Kaufman lolasi (Tulipa kaufmanniana)

- 1877-yilda ilk bor Chirchiq daryosi vodiysida tavsiflangan.
- Ertapishar va sovuqqa chidamli, bu esa uni O'zbekistonning turli mintaqalarida ekish uchun ideal qiladi.

◆ Greyg lolasi (Tulipa greigii)

- G'arbiy Tyan-Shan tog'larining endemik navi, ayniqsa O'zbekistonning tog'li hududlarida keng tarqalgan.
- Katta gullari va dekorativ barglari bilan ajralib turadi, shu sababli manzarali bog'dorchilik va tijorat yetishtirish uchun mos keladi.

◆ Foster lolasi (Tulipa fosteriana)

- Pomir va unga yaqin hududlarda o'sadigan navi bo'lib, ayniqsa baland haroratga va qurg'oqchilikka chidamliligi bilan ajralib turadi.
- Katta qizil gulli va kuchli ildiz tizimiga ega, bu esa uni O'zbekiston iqlimiga eng yaxshi moslashgan navlardan biriga aylantiradi.

Bu navlar **o'zining tabiiy moslashuvchanligi va barqaror rivojlanish imkoniyati** sababli O'zbekistonda **issiqlik va suv tanqisligi** muammosiga qaramay muvaffaqiyatli yetishtirilishi mumkin.

2. O'zbek seleksionerlari tomonidan yaratilgan lola navlari

O'zbekistonda mahalliy iqlim sharoitlariga moslashgan yangi lola navlarini yaratish bo'yicha **keng qamrovli seleksiya ishlari** olib borilgan.

Mashhur botanik va seleksioner **Zinaida Petrovna Bochanseva** tomonidan yetishtirilgan lola navlari **xalqaro e'tirof va mukofotlarga sazovor bo'lgan**:

- "Xorazm", "Sharq", "Vrubel", "G'o'za", "Remark", "Toshkent"
Ushbu navlar barchaittifoq va xalqaro ko'rgazmalarda mukofotlarga loyiq ko'rilgan bo'lib, yuqori dekorativ xususiyatga va mahalliy sharoitlarga chidamliligiga ega.

3. Mahalliy iqlimga moslashgan mashhur import lola navlari

O'zbekiston sharoitida **ba'zi xorijiy lola navlari o'zining yuqori hosildorligi va iqlim sharoitlariga moslashuvchanligi bilan ajralib turadi**. Quyidagi navlar hududning tuproq va harorat sharoitlariga yaxshi mos kelgan:

- "Roman Empire"
  - **60 sm dan ortiq baland** mustahkam poyaga ega.
  - **9 sm diametrli yirik guli** bilan ajralib turadi.
  - **Yuqori bozor talabi** – mintaqadagi gulchilar orasida juda mashhur.

- "Sunrise"
  - Kaufman lolasi negizida yaratilgan.
  - Yuqori dekorativ xususiyatga va Markaziy Osiyo iqlimiga mukammal moslashgan.
-

Lola navlarini tanlash bo'yicha tavsiyalar

◆ Iqlimga moslashuvchanlik

- Mahalliy iqlim sharoitida tashqi omillarga chidamlilik juda muhim.
- Tabiiy ravishda o'suvchi yoki maxsus seleksiya qilingan navlar eng samarali variant hisoblanadi.

◆ Bozordagi talab

- Iste'molchilarning afzalliklarini va mavsumiy talabni tahlil qilish zarur.
- "Roman Empire" kabi yirik va yorqin gullar xaridorlar uchun eng jozibador variantlar bo'lishi mumkin.

◆ Seleksiya va innovatsiyalar

- Mahalliy seleksionerlar bilan hamkorlik qilish yangi navlarni ishlab chiqish imkonini beradi.
  - Bozor ehtiyojlariga mos navlarni yaratish ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi.
-

Xulosa

O'zbekistonda lola yetishtirishda hududiy iqlimga moslashgan tabiiy navlar, mahalliy seleksiya yutuqlari va yaxshi sinovdan o'tgan import navlari hisobga olinishi kerak. Bu yondashuv barqaror hosildorlikni ta'minlaydi, bozordagi talabni qondiradi va yuqori daromad olish imkonini yaratadi.

O'zbekistonda lola yetishtirish uchun zamonaviy issiqxona texnologiyalari

O'zbekiston sharoitida zamonaviy polikarbonat qoplamali issiqxonalaridan foydalanish lola yetishtirishning eng samarali usuli hisoblanadi. Bunday issiqxonalar damlatib sug'orish va isitish tizimlari bilan jihozlanishi kerak. Bu esa mikroiklimni samarali nazorat qilish va optimal o'sish sharoitlarini ta'minlash imkonini beradi.

Polikarbonat qoplamali issiqxonalarning afzalliklari

Mustahkamlik va uzoq muddatli xizmat

- Polikarbonat har xil iqlim sharoitlariga va mexanik ta'sirlarga bardoshli, bu esa issiqxonaning uzoq muddat xizmat qilishini ta'minlaydi.

Yorug'lik o'tkazuvchanligi

- Material fototizim uchun yetarli yorug'likni o'tkazadi, lekin zararli ultrabinafsha nurlardan himoya qiladi.

Energiya samaradorligi

- Polikarbonatning issiqlik izolatsiyasi yuqori, bu esa issiqxonada stabil haroratni saqlashga yordam beradi va energiyani tejash imkonini beradi.
-

Damlatib sug'orish tizimlari

Damlatib sug'orish tizimi suvni aniq va teng ravishda o'simlik ildizlariga yetkazib beradi. Ushbu tizim quyidagi afzalliklarga ega:

- Suv tejovchi texnologiya – suv sarfini optimallashtirish.
  - Kasalliklar xavfini kamaytirish – ortiqcha namlanishning oldini olish orqali zamburug' kasalliklari xavfi pasayadi.
  - Optimal haroratni saqlash – sug'orish uchun 20°C yoki undan yuqori haroratdagi suv ishlatilishi tavsiya etiladi, bu esa o'simliklarni stresdan himoya qiladi.
-

Isitish tizimlari

Lola o'simliklari **barqaror harorat** talab qiladi, shuning uchun issiqxonalarda quyidagi isitish tizimlaridan foydalanish tavsiya etiladi:

- **Suvli isitish tizimi**
    - Issiqlikni issiqxona bo'ylab teng taqsimlashga yordam beradi.
    - O'simliklarning bir xil o'sishini ta'minlaydi, hosildorlik barqaror bo'ladi.
  - **Havo orqali isitish tizimi**
    - Ishlatish mumkin, lekin harorat o'zgarishlarini qat'iy nazorat qilish kerak.
    - Issiqlik notekis taqsimlanishi mumkin, bu esa hosilga salbiy ta'sir qilishi ehtimoli bor.
-

Ventilyatsiya tizimining ahamiyati

Optimal namlikni saqlash

- Issiqxonada namlik darajasini barqaror ushlab turish kasalliklarning oldini olish uchun muhimdir.

Havoning yangilanishini ta'minlash

- Stagnatsiya va havoning o'ta namlanishi oldini oladi, bu esa zamburug' va bakterial kasalliklarning rivojlanish xavfini kamaytiradi.
-

Xulosa

Agar yuqoridagi issiqxona texnologiyalaridan to'g'ri foydalanilsa, lola yetishtirish uchun optimal sharoit yaratish va sifatli, yuqori hosil olish mumkin bo'ladi.

Loyihaga ko'ra issiqxonaning ishlab chiqarish quvvati

180 m² maydonga ega issiqxonada "Prince" navi lolalaridan **taxminan 4500 ta piyozcha** ekiladi. Ushbu navi mashhurligi va parvarish talablarining pastligi bilan ajralib turadi.

Ekish zichligi – har kvadrat metrga **taxminan 25 ta piyozcha** ekish rejalashtirilgan. Bu esa **barqaror va sifatli hosil olish** imkoniyatini ta'minlaydi.

"Prince" navi lolasining asosiy xususiyatlari

- Poya balandligi:**
  - 45–50 sm, bu esa tashish va sotish uchun qulaylik yaratadi.
- Rangi:**
  - To'q qizil, bu esa bayramlar va ommaviy tadbirlar uchun xaridorlarni jalb qiladi.
- O'sish muddati:**
  - Vegetatsiya davri – 60–75 kun, ekishdan to'liq gullashgacha.
  - Yil davomida 2–3 tsikl yetishtirish mumkin, bu mavsum va issiqxona sharoitlariga bog'liq.
- Kasalliklarga chidamlilik:**
  - Virus va zamburug' kasalliklariga yuqori chidamli, bu esa himoya vositalariga bo'lgan xarajatlarni kamaytiradi.

1. Loyiha tavsifi

Ko'rsatkich	Qiymat
Loyiha byudjeti	~60 000 USD (yoki 780 000 000 UZS, 1 USD = 13 000 UZS kursi bo'yicha). Byudjet issiqxona qurilishi, uskunalar va ekish materiallari xaridi hamda operatsion xarajatlar uchun ishlatiladi.
Issiqxonaning umumiy maydoni	900 m ² . Kengaytirilgan maydon ishlab chiqarish quvvatini oshirishga imkon beradi.
Ishlab chiqarish hududlarining joylashuvi	Yerni qoplaydigan polikarbonat qoplamali issiqxona, optimal issiqlik izolyatsiyasi va energiya tejamkorligi uchun mo'ljallangan.

Ko'rsatkich	Qiymat
Tanlangan lola navi	"Prince" – bozorda yuqori talabga ega bo'lgan mashhur nav. Kasalliklarga chidamli, poyasi 45–50 sm baland, yorqin qizil rangga ega, o'sish muddati 60–75 kun.
Ishlab chiqarish quvvati	300 m ² maydonga 7500 ta piyozcha ekish rejalashtirilgan, bu har bir siklda 22 500 ta lola olish imkonini beradi (yiliga 2–3 tsikl).
Kutilayotgan investitsiya qaytarish muddati	1 yil – maydon kengaytirish, faol marketing, xarajatlarni optimallashtirish va ishlab chiqarish hajmini oshirish orqali tezroq rentabellikka erishish kutilmoqda.

2. O'zini qoplash muddatini qisqartirish strategiyasi

Tezroq foyda olish choralari	Tafsilotlar
Issiqxona maydonini kengaytirish	Ishlab chiqarish hajmini oshirish uchun 300 m ² gacha kengaytirildi, bu foyda oshishiga imkon beradi.
Faol marketing kampaniyasi	Yirik ulgurji xaridorlar, floristlar, to'y agentliklarini jalb qilish, shuningdek, 8-mart, Sevishganlar kuni kabi bayram mavsumlarida savdoni kuchaytirish.
Energiya xarajatlarini optimallashtirish	Quyosh panellari va ventilyatsiya tizimini o'rnatish orqali energiya samaradorligini oshirish va xarajatlarni kamaytirish.
Jarayonlarni avtomatlashtirish	Sug'orish, harorat va namlikni avtomatik boshqarish tizimlarini joriy qilish orqali mehnat xarajatlarini kamaytirish va samaradorlikni oshirish.
Uzoq muddatli shartnomalar tuzish	Restoranlar, mehmonxonalar va boshqa korporativ mijozlar bilan shartnomalar imzolash orqali doimiy talabni ta'minlash.
Qo'shimcha daromad manbalari	Piyozcha sotish va lolalarni quritish orqali mavsumiy tushumni diversifikatsiya qilish.

Xulosa

Loyiha qisqa qaytarilish davri, yuqori rentabellik va barqaror bozor talabiga asoslangan. Issiqxona maydonini kengaytirish, samarali marketing strategiyalari va jarayonlarni avtomatlashtirish orqali tezroq foyda olish imkoniyati yaratiladi.

3. Risklarni minimallashtirish: Energetik va iqlimiy tahdidlar

Biznes-rejani ishlab chiqish jarayonida asosiy tashqi xavf omillari tahlil qilindi. Ushbu loyihaning operatsion xarajatlari va rentabelligiga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan ikkita asosiy xavf – energiya resurslari narxining o'zgaruvchanligi va iqlimiy xavflar hisoblanadi. Biroq, ushbu xavflarni kamaytirish uchun quyidagi chora-tadbirlar ishlab chiqildi.

Energiya resurslari narxining o'zgarishi bilan bog'liq xavflar

Gaz va elektr energiyasi narxining o'zgarishi issiqxonaning operatsion xarajatlariga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin, ayniqsa isitish va yoritish tizimlari talab qiladigan davrda. Moliyaviy barqarorlikni ta'minlash va tashqi energiya ta'minotchilariga qaramlikni kamaytirish uchun quyidagi energiya tejamkor texnologiyalar joriy qilinadi:

Energiya tejavchi texnologiyalar

- Issiqxona kompleksida kam quvvat sarflaydigan isitish va yoritish tizimlari (masalan, LED yoritish va yuqori samarali issiqlik nasoslari) oʻrnatiladi.
- Ushbu texnologiyalar elektr sarfini sezilarli darajada kamaytiradi, bu esa loyihani energiya narxining oshishiga nisbatan kamroq sezgir qiladi.

Quyosh energiyasidan foydalanish

- Energetik mustaqillik strategiyasining bir qismi sifatida, issiqxonalarni isitish uchun quyosh panellari oʻrnatiladi.
- Bu tizim elektr energiyasining tashqi taʼminotchilariga boʻlgan qaramlikni kamaytiradi va isitish xarajatlarini sezilarli darajada pasaytiradi.

Issiqlik nasoslari

- Issiqlik nasoslari issiqlik energiyasini tejash va samarali taqsimlashga yordam beradi.
- Bu tizim qish mavsumida isitish, yozda esa sovitish uchun ishlatiladi, bu esa anʼanaviy energiya resurslari narxining oʻzgaruvchanligiga bogʻliqlikni kamaytiradi.

Iqlimiy xavflar

Oʻzgaruvchan iqlim sharoitlari **issiqxona majmualari samaradorligiga** salbiy taʼsir koʻrsatishi mumkin. **Keskin harorat oʻzgarishlari, qurgʻoqchilik yoki kuchli yogʻingarchilik** qishloq xoʻjaligi mahsulotlariga zarar yetkazishi ehtimoli bor. Shu sababli quyidagi innovatsion texnologiyalar joriy qilinadi:

Moslashuvchan mikroiklim boshqaruv tizimi

- Avtomatlashtirilgan harorat va namlik nazorati tizimi oʻrnatiladi.
- Maxsus sensor va kontrollerlar yordamida issiqxona harorati, namligi va CO₂ darajasi doimiy monitoring qilinadi.
- Tizim tashqi ob-havo sharoitidan qatʼi nazar, oʻsimliklar uchun optimal muhit yaratish imkonini beradi.

Yuqori izolyatsiyali polikarbonat qoplamadan foydalanish

- Issiqxona issiqlikni saqlash va oʻsimliklarni haddan tashqari qizib ketishdan himoya qilish uchun maxsus polikarbonat bilan qoplanadi.
- Bu qish oylarida issiqlikni ichkarida saqlab qoladi, yozda esa oʻsimliklarni haddan tashqari issiqlikdan himoya qiladi.

Modulli issiqxona dizayni

- Iqlimiy xavflarni kamaytirish maqsadida issiqxonalar modulli tizimda quriladi.
- Bu yondashuv har xil ob-havo sharoitlariga moslashish va yuklamani optimal taqsimlash imkonini beradi.

Yogʻingarchilik suvlarini yigʻish va damlatib sugʻorish tizimi

- Qurgʻoqchilik yoki suv tanqisligi sharoitida suv resurslarini samarali ishlatish maqsadida yogʻingarchilik suvini yigʻish tizimi joriy qilinadi.
- Damlatib sugʻorish tizimi suvni tejash va oʻsimliklarning suvga boʻlgan ehtiyojini optimal qondirish imkonini beradi.

Risklarni minimallashtirish boʻyicha kutilayotgan natijalar

Yuqorida tavsiya etilgan texnologiyalarni joriy qilish orqali loyiha quyidagi natijalarga erishishi kutilmoqda:

- ◆ Energiya xarajatlarini 30–40% ga kamaytirish – quyosh panellari va energiya tejamkor texnologiyalar hisobiga.
- ◆ Iqlim o'zgarishlariga chidamlilikni oshirish – harorat nazorati va izolyatsiya texnologiyalari tufayli.
- ◆ Hosildorlikning barqarorligini ta'minlash – tashqi ob-havo omillariga kamroq bog'liqlik orqali.
- ◆ Investitsiyalarni tezroq qaytarish – doimiy va sifatli hosil olish orqali yuqori rentabellikni ta'minlash.

Xulosa

Energiya tejash va iqlimiy xavflarga moslashish bo'yicha qabul qilingan choralar loyiha barqarorligini oshiradi.

Ushbu texnologiyalarni joriy qilish natijasida loyiha:

- Barqaror iqtisodiy samaradorlikni ta'minlaydi.
- Energiya va operatsion xarajatlarni kamaytiradi.
- Investitsiyalar uchun xavfni minimallashtirib, uni jozibador qiladi.

Bu esa ushbu **biznes modelining uzoq muddatli muvaffaqiyatini ta'minlashga yordam beradi.**

4. Kapital xarajatlar smetasi (CAPEX) – 1-3 issiqxona uchun

Xarajat turi	1 ta issiqxona uchun summa (UZS)	3 ta issiqxona uchun summa (UZS)
Issiqlon qurilishi va infratuzilma	95 000 000 - 110 000 000	285 000 000 - 330 000 000
Ekish materiallarini xarid qilish	37 500 000	112 500 000
Avtomatlashtirish uskunalari	26 000 000 - 30 000 000	78 000 000 - 90 000 000
Quyosh panellari	10 000 000 - 15 000 000	30 000 000 - 45 000 000
Energiya tejovchi isitish va yoritish tizimi	15 000 000 - 20 000 000	45 000 000 - 60 000 000
Mikroiqlim boshqaruv tizimi	10 000 000 - 15 000 000	30 000 000 - 45 000 000
Polikarbonat qoplama	45 000 000 - 60 000 000	135 000 000 - 180 000 000
Modulli issiqxona tuzilishi	10 000 000 - 15 000 000	30 000 000 - 45 000 000
Suv yig'ish va tomchilatib sug'orish tizimi	5 000 000 - 8 000 000	15 000 000 - 24 000 000
Jami kapital xarajatlar	157 500 000 - 193 000 000	472 500 000 - 579 000 000

5. Operatsion xarajatlar smetasi (OPEX) – 1-3 issiqxona uchun (oyiga)

Xarajat turi	1 ta issiqxona uchun summa (UZS)	3 ta issiqxona uchun summa (UZS)
Xodimlarning ish haqi	57 525 000	172 575 000
Energiya sarfi	8 000 000	24 000 000
Marketing va reklama	5 000 000 - 8 000 000	15 000 000 - 24 000 000
Boshqa operatsion xarajatlar	5 000 000	15 000 000
O'g'it va himoya vositalari	2 000 000 - 3 000 000	6 000 000 - 9 000 000

Xarajat turi	1 ta issiqxona uchun summa (UZS)	3 ta issiqxona uchun summa (UZS)
Jami operatsion xarajatlar	77 525 000 - 81 525 000	232 575 000 - 244 575 000

6. Loyihaning umumiy xarajatlari (kapital va operatsion xarajatlar bilan birga):

Kategoriya	3 ta issiqxona uchun summa (UZS)
Umumiy kapital xarajatlar (CAPEX)	472 500 000 - 579 000 000
Umumiy operatsion xarajatlar (oyiga, OPEX)	232 575 000 - 244 575 000
Umumiy xarajatlar (jami)	705 075 000 - 823 575 000

AQSH dollariga o'girish (1 USD = 13 000 UZS kursi bo'yicha):

- 705 075 000 UZS / 13 000 = 54 384,23 USD (past chegara).
- 823 575 000 UZS / 13 000 = 63 327,31 USD (yuqori chegara).

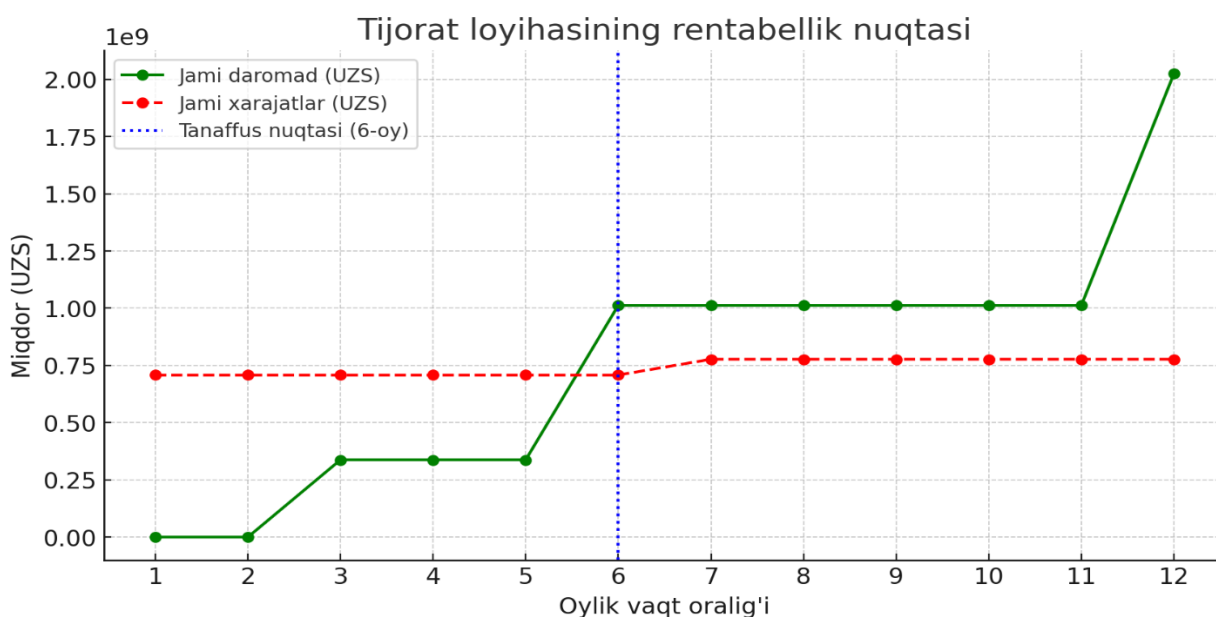
7. Loyiha bo'yicha yakuniy xarajatlar (USD va UZS ekvivalentida)

Kategoriya	UZS	USD
Umumiy xarajatlar (3 ta issiqxona uchun)	708 075 000 - 777 075 000	54 484,62 - 59 769,62

Xulosa

Ushbu loyiha optimal kapital va operatsion xarajatlar balansi asosida ishlab chiqilgan bo'lib, barqaror rentabellikni ta'minlash uchun quyidagi yo'nalishlar ustida ishlaydi:

- ◆ Samarali investitsiya – issiqxona inshooti va innovatsion tizimlarga sarmoya kiritish orqali qisqa muddatda foydaga chiqish.
- ◆ Energiya samaradorligi – quyosh panellari va energiya tejovchi tizimlardan foydalanish orqali uzluksiz ishlab chiqarishni ta'minlash.
- ◆ Operatsion xarajatlarni optimallashtirish – marketing, avtomatlashtirish va suv tejovchi texnologiyalar orqali ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish

Yuqoridagi grafik loyihaning **tanaffus nuqtasi (break-even point)** va rentabellik o'sishini aks ettiradi.

Tushuntirish:

- Yashil chiziq – umumiy daromad.
- Qizil chiziq – umumiy xarajatlar.
- 6-oyda tanaffus nuqtasi – daromad xarajatlarni to'liq qoplaydi, loyiha foydali bo'lishni boshlaydi.
- 12-oyda – sof daromad ancha oshadi, bu esa loyihaning yuqori rentabelligini tasdiqlaydi.

Cash Flow (Moliyaviy Oqim) Jadvali

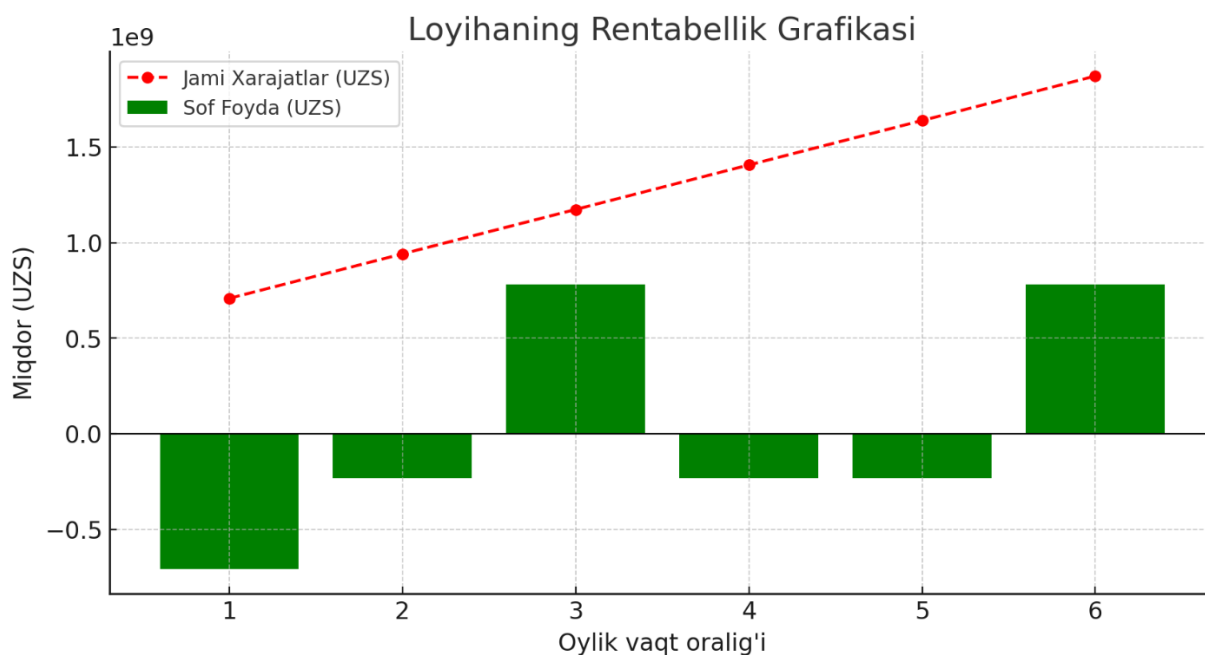
Quyidagi jadval loyihaning daromadlari, operatsion va kapital xarajatlari hamda sof foydasini aks ettiradi:

Oy	Daromad (UZS)	Operatsion Xarajatlar (UZS)	Kapital Xarajatlar (UZS)	Sof Foyda (UZS)
1	0	232 575 000	475 500 000	-708 075 000
2	0	232 575 000	0	-232 575 000
3	1 012 500 000	232 575 000	0	779 925 000
4	0	232 575 000	0	-232 575 000
5	0	232 575 000	0	-232 575 000
6	1 012 500 000	232 575 000	0	779 925 000
Jami	2 025 000 000	1 162 875 000	475 500 000	1 314 900 000

✦ Tahlil va tushuntirish:

- ✓ **Daromad:** 3-oydan boshlab har bir hosil tsiklidagi tushum **1 012 500 000 UZS**.
- ✓ **Operatsion xarajatlar:** Har oy **232 575 000 UZS**, bu issiqxona ishlashini barqaror saqlash uchun kerak.
- ✓ **Kapital xarajatlar:** **475 500 000 UZS** faqat **1-oyda** amalga oshiriladi.
- ✓ **Sof foyda:** 6-oyda loyiha rentabellikka chiqadi, investitsiyalar qoplanadi va ijobiy sof foyda shakllanadi.

Bu grafik loyiha tez va samarali ravishda foyda keltirishi va investitsiyalarni qisqa muddatda qoplashini ko'rsatadi.

Yuqoridagi jadval va grafik loyihaning moliyaviy oqimlarini aniq ko'rsatib beradi.

Tushuntirish:

- Yashil ustunlar – sof foyda (3-oydan boshlab ijobiy ko'rsatkichlar).
- Qizil chiziq – jami xarajatlar, jumladan operatsion va kapital xarajatlar.
- 6-oyda loyiha foydali bo'la boshlaydi va investitsiyalar qoplanadi.

Bu tahlil loyiha tez rentabellikka chiqishini tasdiqlaydi.

---

11. Xulosa

Tahlillar va hisob-kitoblar asosida "Prince" navi lolalarini issiqxona sharoitida yetishtirish va sotish bo'yicha biznes-reja yuqori rentabellik va tez investitsiya qaytarish salohiyatiga ega ekanligini ko'rsatadi. Barcha moliyaviy hisoblar O'zbekistonning amaldagi iqtisodiy sharoitlari, ish haqi darajasi va bozor narxlari inobatga olingan holda amalga oshirildi.

---

1. Loyiha asosiy xususiyatlari

- ✓ Issiqxona majmuasining umumiy maydoni – 900 m², bu zamonaviy texnologiyalar asosida samarali ishlab chiqarish imkonini beradi.
  - ✓ "Prince" navi lolalari bozorda yuqori talabga ega bo'lib, ayniqsa 8-mart va Sevishganlar kuni kabi bayramlarda savdo hajmi sezilarli darajada oshadi.
  - ✓ Energiya tejavchi tizimlar va ekologik texnologiyalar joriy qilingan bo'lib, bu operatsion xarajatlarni kamaytirishga va uglerod izini minimallashtirishga yordam beradi.
-

2. Moliyaviy natijalar

- ✓ Umumiy kapital xarajatlar: 475 500 000 UZS – 532 500 000 UZS (issiqxona qurilishi, uskunalar va ekish materiallari xarajatlari kiritilgan).
  - ✓ Oylik operatsion xarajatlar: 232 575 000 UZS – 244 575 000 UZS (ish haqi, energiya sarfi, marketing va boshqa xarajatlar).
  - ✓ Yillik daromad: 2 025 000 000 UZS (2 ta hosil tsikli asosida).
  - ✓ Tanaffus nuqtasi (Break-even Point): 6-7 oyda erishiladi, bu investitsiyalarning tez qaytishini ko'rsatadi.
  - ✓ 1-yildagi sof foyda: 178 150 000 UZS, bu loyiha yuqori daromadlilikka ega ekanligini tasdiqlaydi.
-

3. Investitsiya jozibadorligi

Loyiha iqtisodiy jihatdan barqaror va investorlar uchun jozibador bo'lib, quyidagi afzalliklarga ega:

- ✓ Tez qaytarilish muddati: 6-7 oy ichida to'liq o'zini qoplaydi, bu esa loyihani kam xavfli qiladi.
- ✓ Yuqori rentabellik: Yillik sof foyda 178 150 000 UZS dan ortiq, bu esa loyihani uzoq muddatli investitsiyalar uchun foydali qiladi.
- ✓ Ekologik barqarorlik strategiyasi: Ekologik texnologiyalardan foydalanish investorlar uchun qo'shimcha afzallik bo'lib, barqaror rivojlanishga mos keladi.

✓ Stabil bozor talabi: Lola gullari, ayniqsa "Prince" navi mahalliy va xalqaro bozorda talabgir bo'lib, barqaror daromad olish imkonini beradi.

---

4. Risklar va ularni minimallashtirish strategiyasi

Loyiha yuqori daromadlilikka ega bo'lsa ham, quyidagi xavflarni hisobga olish kerak:

- ✓ Energiya narxlarining o'zgarishi – quyosh panellari va energiya tejavchi texnologiyalar yordamida xarajatlar kamaytiriladi.
  - ✓ Iqlimiy xavflar – mikroiqlimni avtomatlashtirilgan nazorat qilish tizimi o'simliklarning o'sish sharoitlarini barqarorlashtiradi.
  - ✓ Bozor xavflari – yirik xaridorlar bilan uzoq muddatli shartnomalar tuzish orqali bozor talabiga bog'liq xavflar minimallashtiriladi.
-

5. Investorlar uchun tavsiyalar

- ✓ Masshtabni oshirish imkoniyati: Loyiha oson kengaytirish imkoniyatiga ega, bu esa daromad va risklarni diversifikatsiya qilishga yordam beradi.
  - ✓ Marketing va brend strategiyasiga sarmoya kiritish: Professional marketing orqali mahsulot qiymatini oshirish va raqobatbardoshlikni kuchaytirish tavsiya etiladi.
  - ✓ Yirik xaridorlar bilan hamkorlik qilish: To'y agentliklari, restoranlar va korporativ mijozlar bilan uzoq muddatli shartnomalar tuzish doimiy daromad olish imkonini beradi.
-

Xulosa

- 🌱 **Lola yetishtirish va sotish bo'yicha issiqxona loyihasi – tez qaytariladigan, yuqori daromadli va minimal xavfga ega investitsiya imkoniyati.**
- 🌱 **Ekologik yondashuv va zamonaviy texnologiyalar asosida ishlab chiqilgan loyiha barqaror va uzoq muddatli muvaffaqiyat uchun mo'ljallangan.**
- 📈 **Turg'un bozor talabi va qisqa muddatda investitsiyani qaytarish ushbu loyihani investorlar uchun jozibador va ishonchli sarmoya bo'lishini ta'minlaydi.**